

առաջին գործը հրատարակած է։ Բոլորելէ յետոյ հարուստ ու հզօր զրական գործունէութեան այդ երկար շրջանը, ուրախութեամբ կարելի է նկատել որ ան, իր տաղանդին լիալիր հասունութեան մէջ, աւելի առողջ և բեղուն քան երբեք, կը շարունակէ իր գործը և դեռ երկար ատեն կարող է շարունակել։ Այսպիսի գործիչի մը հանդէպ հայ ժողովուրդը պարտական է հանդիսաւոր ցոյցով մը իր յարգանքն ու երախտագիտութիւնը յայտնել։ Տարի մը առաջ, կովկասեան մէկ քանի շրջանակներու մէջ խօսք կար Շիրվանզադէի յոբելեանը տօնելու. բայց այդ ծրագիրը չիրականացաւ տակաւին։ Թերեւս ասոր պատճառ եղան այն լքումը, տխրութիւնը զոր հայ ազգին ցաւերով, վառանքներով, սուգերով լեցուն կացութիւնը ձեռնէ շատերուն ազգած է։ Լքումը միշտ դատապարտելի է։ Իր բոլոր ցաւերուն ու սուգերուն մէջէն, հանդէպ բոլոր վառանգներուն, մեր ցեղը պարտաւոր է իր կենդանի եւ ուժեղ ըլլալն ապացուցանել ինքզինքին և ուրիշներուն. և ի՞նչ լաւագոյն առիթ այդ ապացուցը տալու քան՝ տօնելով իր ամենէն տաղանդաւոր ներկայացուցիչներէն մէկուն գործը՝ փառաւորել իր իսկ մտաւոր գործութեան, գեղարուեստական կարողութեան ճշտակենդան բեղունութիւնը։ Ծանկալի էր որ կովկասեան հայ մամուլը և Շիրվանզադէի ռուսահայ եղբայրակիցները, ընէին ինչ որ կարող են և պարտական են, փութացնելու համար Շիրվանզադէի յոբելեանին կատարումը։ Տաճկահայ հասարակութիւնը, որ՝ մանաւանդ Արեւելեան-Արմէնեան խումբին յաջողական պտուղէն է վեր՝ Շիրվանզադէի բազմաթիւ նիսցողներ կը հաշուէ իր ծոցին մէջ, անշուշտ ձեռն խանդավառութեամբ պիտի մասնակցի այդ զրական-ազգային տօնին, — և նոյն իսկ՝ եթէ մեր ռուսահայ եղբայրները եթէ չչտապեն սարքել յոբելեանը, կը վախճան որ թրքահայ մտաւորականութիւնը անոր նախաձեռնութիւնը ինքն իսկ առնելու փորձուի։ Թող ուրեմն չուշանայ այլ ևս այն օրը, ուր հայական ձեռն ընտանիքը, իր ամէն զստակարիւր, զարօցի կամ աշխարհայեացքի ներկայացուցիչներով, պիտի հաւաքուի՝ մտաւոր խրախճանքի մը մէջ՝ տօնելու իր ամենէն փառաւոր զաւակներէն մէկը։

ԱՐԵՎԱԿ ԶՕԳԱՆԵԱՆ

Յ Ա

Լուռ սենեակիդ մթնուձն անշուք
նստած է նա հակելով քեզ,
Ու տխրագին ու անշքուկ
նայում վերագ խեղճիկ մօր պէս։

Սէ իր աչքերն անհոն տրխուր՝
Ուր արցունքի հեղեղը կան՝
Քո նայելիս ժպտում են խոր
Ինչպէս հիւանդ արեւն աշնան։

Բայց ո՞վ է նա՝ այդ տրամագին
Մտերիմըդ խեղճ, անմանօթ...
Գուցէ քեզ շա՛տ կարօտ մի կին
Իր ըստեւրն է զրկել քեզ մօս...

Ներս անունն է մենութիւն,
Կենսեթիւ վերջին լուռ այցելուն,
Նոճու ըստեւր պիտի՝ հագնի նա
Ու գայ թեքւի շիրմիդ վերս։

* * *

Ծա՛նըր մի ձեռք քաշում է լուռ
Էութիւնըդ դէպի իրան,
Ծա՛նըր մի ձեռք՝ դէպ՝ ինձ մեկնած՝
Մի յաւերժող մեծ լրուութեան։

Ու չըզիտեմ ո՛ւր է քաշում
Ծա՛նը, հաստա՛տ պողպատի պէս...
Նըրա հրգօր ծիրաններում
Ծըմլւում ենք կամքըս ու ես։

Հըսկայ մի գանկ տիեզերեան
Իր բերանից մթնաբոստեր
Փըշում է խուլ քամու նըման
Մի բառ երկար, թող չըշուկներ...

Ու լըսում եմ, լըսում, տխրում,
Չեմ հասկանում այդ բառն անձայն,
Մի՞նչ ծալում է, ծալում վըրաս
Թեւը մի խո՛ր յաւերժութեան...

ԴԵՐԵՆԻԿ ԴԵՄԻՐՃԵՄՆ

Ժրճեւ